Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII Ч. 100. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 29-го ТРАВНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 29, 1981 No. 100. VOL. LXXXVIII

У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ВІДБУЛАСЯ XIX КОНВЕНЦІЯ СУА

ІВАННА РОЖАНКОВСЬКА ПЕРЕВИБРАНА НА ГОЛОВУ

Філядельфія, Па., (Л. К.) — Від суботи до вівтірка, 23, 24, і 25-го травня ц. р., тут, у Белв'ю Стратфорд готелі, при Брод вулиці, Союз Українок Америки відбув XIX Конвенцію, моттом якої були слова Іванни Рожанковської, висловлені у її привітанні присутніх першого дня Конвенції: „Пошана до минулого, увага до сьогоднішнього, візія майбутнього".

Конвенція, під час якої згуртувалось 207 делегаток і 120 гостей, вибрала нову Головну Управу у такому складі: голова Іванна Рожанковська, заступниці голови — Теодозія Савицька, Марія Томоруг, Лідія Гладка, Наталія Даниленко; секретарки — протоколярна Уліта Ольшанівська, кореспонденційна в українській мові — Марія Савчак, англійській мові — Розалія Полчій, касир — Ольга Літепло; вільні членки — Ольга Гнатейко, Оксана Куйбіда; референтки: організаційна — Марія Крамарчук, культурно-освітня — Оксана Ленець, Мистецтва і Музею — Любов Волинець, виховна — Ольга Ґайдук, суспільної опіки — Аня Кравчук, стипендій — Ірина Качанівська, пресова — Ірина Чайківська, зв'язків на Ню Йорк — Ірина Куровицька, на Вашінґтон Марта Федорів, статутова — Люїза Сакс; Контрольна комісія: голова — Ольга Муссаковська; члени — Ірина Кіндрачук і Леся, Ґой; заступниці — Євгенія Новаківська та Ростислава Яхницька.

Конвенцію у суботу, 23-го травня, розпочала Людмила Чайківська — голова Конвенційного комітету, привітанням голови СУА І. Рожанковської, яка офіційно відкрила Конвенцію. Опісля за звичаєм відбулася урочиста дефіляда прапорів Окружних Управ із Прапором СУА та засвічення свічника, символу Округи, а хор 10-го Відділу СУА а за ним усі союзянки відспівали гимн організації. Співачка Марія Ясінська-Мурована заспівала американський гимн; до співів акомпаньювала на фортепіяні Лідія Бульба.

До Почесної президії запрошено Лідію Бурачинську — почесну голову СУА, а до Ділової президії ввійшли такі особи: Ірина Руснак — предсідниця президії, заступниці: Лідія Гарванко, Лідія Колодчин та секретарки: Рома Дигдало, Ярослава Борачок та парляментаристка — Люїза Сакс.

Заслухавши звітів Реєстраційної комісії і ствердивши, що на залі було 180 делегаток і 18 членок Головної Управи, І. Рожанковська проголосила правосильність Конвенції. Тоді прийшло до вибору комісії для перевірки протоколу минулої конвенції, у склад якої увійшли — Омелія Цяпка, Ростислава Яхницька та Марія Юзефович.

У своєму слові голова СУА передала огляд праці цієї організації за минуле трьохріччя, підкресливши ролю СУА в громадському житті, як також започаткувала згадане вже мотто Конвенції. Відтак слідували звіти фінансової референтури та Контрольної комісії, а опісля прийняття цих звітів. Цього ж дня у програмі спільного полуденку, яким провадила Наталія Даниленко — голова Окружної Управи Філядельфії, відбувся показ примінення вишивки до дитячих одягів, що його провела Таня О'Ніл, як також відзначено 18 Відділів СУА за їхню особливу діяльність. Поміж іншими виставками, присутні оглянули виставку гербів земель України та обрядових рушничків та хустинок із полтавськими мотивами — роботи Мирослави Стахів, якій висловлено кількакратне признання. Від голов Окружних Управ вручено І. Рожанковській булаву — роботи мисткині

Іванна Рожанковська

Слави Ґеруляк, як теж бюро СУА відзначило 56-річчя своєї організації внесенням торта із запаленими 56 свічками, що їх погасили голови Окружних Управ.

Цього ж дня по полудні переведено два панелі. У першому з них виступили молоді активістки з такими доповідями: „Етнічні групи в Білому Домі" — Наталка Слюзар та „Налагоджування зовнішніх зв'язків та обміну інформаціями" — Марта Кічоровська. У другому панелі на тему: „Союз Українок Америки у 80-их роках", модератором якого була Марія Томоруг, взяли участь: Любов Волинець, Христина Мельник, Леся Качмар та Оленка Савицька. В год. 7:30 вечора було відкриття виставки 19-ти килимів у Балч інституті, переважно подарованих із приватних збірок, власником яких є Український Музей в Ню Йорку. Переводила програмою на цій виставці Дарія Шуст, заступниця голови Конвенційного комітету. Від інституту привітав його директор Марк Столярік. Поміж американськими гостями були: представник посадника Філядельфії Евелин Вайт, яка передала СУА символічний „Дзвін Волі", та радні міста: Джан Ендерсон, який вручив грамоту від посадника, як теж Браєн О'Ніл з дружиною та А. Л. Пірлмен з дружиною, які сказали кілька слів. Опісля англійською мовою промовляв д-р Богдан Цимбалістий. Мотря Кушнір, членка СУА, координатор виставки сказала коротке слово по-українськи та по-англійськи та зокрема подякувала Л. Бурачинській, яка була мистецьким дорадником, і членкиням СУА, які в 1933 році започаткували збірку українського народного мистецтва.

У неділю, 24-го травня, розпочалися наради поодиноких комісій: Культурно освітньої, головою якої була Дарія Маркусь. Темами цієї комісії були: а) загальний стан пропонованих резолюцій, б) підготова до 100-річчя організованої громади в Америці — прозірки з українського поселення, в) дискусія. Члени цієї комісії, це: Марія Юзефович, Таня Михайлишин-Давіньон; комісії Суспільної Опіки: голова Теодозія Савицька; доповіді: „Бюра суспільної опіки", замість неприсутньої Віри Андрейчик виголосила її доповідь Т. Савицька, „Роля СУА в допомозі українським політичним в'язням" — Уліта Ольшанівська, „Фінансові справи стипендій" — Ірина Качанівська, „Придбання спонзорів" — Анна Макух, та „Стипендійний фонд Еви Сташків" — Соня Кучкуда"; Пресової комісії: голова Олена Процюк. Доповіді: „Як організувати живу газету та „як пресові референтки можуть допомогти нашому журналові" — Олена Процюк, „Як писати статті з різних імпрез" — Анна Максимович, „Хроніки відділів та проблеми зв'язані з ними" — Ірина Чайківська, та „Які статті я хотіла б бачити в „Нашому житті" — Таня Дурбак; Виховної комісії: голова — Ірина Лончина; тема панелю: „Збереження української родини". Доповідачі: д-р Іван Білянич, д-р Євген Новосад і Наталія Кормелюк; Комісія Мистецтва і Музею у Ню Йорку — Таня О'Ніл. Доповіді ілюстровано прозірками; Статутова комісія — голова Люїза Сакс. По полудні відбувся панель Організаційної комісії, головою якої була Ірина Кіндрачук, з доповідями: „Сила організації — Марія Крамарчук, „Чому нам треба членства і як його приєднати?" — Лідія Колодчин — голова Окружної Управи СУА та „Членки і СУА" — Люба Сіра. Опісля відбулися наради та дискусія над схваленням ревізії до Стату ту. І. Рожанковська запропонувала надання почесного членства СУА Олександрі Різник за її діяльність для цієї організації та Лідії Крушельницькій за її працю для молоді в ділянці української культури як керівника Студії Мистецького Слова, що й прийнято аклямацією. Вкінці Лідія Гладка — голова Номінаційної комісії, склавши звіт, проголосила листу членів уже згаданої нової Головної Управи СУА на 1981-1984 роки, яку прийнято одноголосно, відспівавши новообраній голові многоліттє. Наради над ревізією Статуту перервано до наступного дня.

Увечері наступила кульмінаційна точка Конвенції — бенкет з многолюдною участю, 420 осіб, якому початок дав коктейл в год. 6:30.

Програму бенкету розпочала Людмила Чайківська, привітавши новообрану голову СУА І. Рожанковську, Митрополита Степана Сулика, почесну голову СУА — Лідію Бурачинську, о. прот. Степана Біляка, головного контролера УН-Союзу о. шамб. Роберта Москаля, духовенство, чільних українських діячів,

(Закінчення зі стор. 4)

Троє учнів УМІ виступлять у Карнеґі Голл

Ню Йорк, Н.Й. — Троє учнів УМІ, а саме Марта Аєрбе, Аня Ляшок і Аскольд Шеґедин, вибрані комісією з 5-ох суддів нюйоркської Ліґи учителів музики до репрезентативного концерту „Молодих Музик", який відбудеться в неділю, 31-го травня о год. 1.30 по полудні в Карнеґі Рісайтел Голл.

Двоє з цих учнів виконають твори українських композиторів.

Марта Аєрбе, визначна учениця УМІ кляси Лева Стругацького, виступає часто на концертах УМІ як солістка і акомпаньяторка. Вона здобула вже ряд нагород. В неділю вона виконає „Полішинель" Рахманінова.

Аня Ляшок, визначна учениця УМІ кляси Таїси Богданської, бере участь у концертах УМІ, а теж виступала на запрошення Студентського Клюбу в Колюмбійському університеті, де виконувала твори українських композиторів.

Ані програма - це „Псема сучасного нашого композитора Олександра Жука.

Асколь Шеґедин, кляса Таїси Богданської, склав минулого року іспит і одержав Абсолюторію УМІ. Він виступав у „Музичному матіне" для „Молодих Мистців", спонзорованому 72-им Відділом СУА в Ню Йорку. Він виконає „Ліричну поему" відомого українського композитора Миколи Фоменка.

Округи Ню Джерзі плянують День УНС

Нюарк, Н.Дж. (В. Білик) — У суботу, 16-го травня цього року тут відбулися перші в цьому році сходини чотирьох округ Українського Народного Союзу стейту Ню Джерзі, а саме: Нюарк, Пассейк, Перт Амбой і Джерзі Сити-Байон.

Сходини відбулися в Українському Народному Домі в Нюарку, проводив ними голова чотирьох округ Іван Хомко, а секретарював М. Клименко. На сходинах були присутні представники чотирьох округ, разом 13 осіб.

Крім загальних союзових справ, найбільше уваги присвятили традиційному вже, з черги II-му Союзовому Дневі стейту Ню Джерзі, який відбудеться цього року в неділю, 23-го серпня цього року, на Українському селі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

У першу чергу, кожна округа взяла на себе певні функції до підготови та виконання цього Союзового Дня.

Вирішено заанґажувати оркестру до танців, для мистецької програми запросити молодечу танцювальну групу й співочий квартет. Улаштувати також льотерею; буфет і напитки — у власному заряді; запросити головних урядовців УНС та редакторів „Свободи" до вшанування нашої братської діяльности.

Дальші сходини заплянований на червень і липень для докладного обговорення імпрези.

Капеля Бандуристів виступить на фестивалі в Ню Джерзі

Як уже інформовано, Капеля Бандуристів ім. Т. Шевченка з Детройту (фото в горі) виступить в суботу, 13-го червня ц.р., у вечірній програмі Українського фестивалю, у Ґарден Стейт Арт Центрі у Голмделі — , Н.Дж. У програмі Капелі — різноманітний і новий репертуар.

Квитки на цей фестиваль ще можна придбати, звернувшись в часі дня на таке число телефону: (201) 964-8831 або у вечірніх годинах, зателефонувавши на число: (201) 276-4070.

Міттеран і Шмідт обстоюють зміцнення оборони Заходу

Париж, Франція. — Негайно після повороту з Вашінґтону канцлер Західньої Німеччини Гельмут Шмідт прибув до Парижа на зустріч з президентом Франсуа Міттераном, який декілька днів тому перебрав урядування від попереднього президента Валєрі Жіскара д'Естена.

У висліді довгої розмови обидва керівні політики Західньої Европи погодилися в тому, що НАТО мусить привернути мілітарну рівновагу в Европі захитану совєтськими збroєннями, а в першу чергу приміщенням в Середній Европі численних атомових ракет типу СС-20 та інших.

Зустрічі й розмови в Вашінґтоні і Парижі зміцнили внутрішнє становище канцлера Шмідта, якого атакує ліве крило його власної соціялдемократичної партії. Ліве крило соціялдемократичної партії Західньої Німеччини вимагає обмеження видатків на озброєння та збільшення видатків на соціяльні служби. Соціяльне обезпечення в Західній Німеччині належить до найкращих у світі та, не зважаючи на це, лівиця вимагає його дальшого поширення не так з огляду на конкретні потреби, як з огляду на те, щоб обмежити фонди на оборону. Канцлер Шмідт обстоює конечність дозброєння Західньої Німеччини й інших країн Західньої Европи, щоб могти з площини рівного говорити з Москвою, а не бути змушеним слухати її диктату. Ліве крило соціялдемократів у Західній Німеччині протиставиться приміщенню в Західній Німеччині ракет, які були б противагою до совєтських.

Під час свого останнього перебування в Вашінґтоні канцлер Шмідт погодився з конечністю примістити в Західній Німеччині американські ракети типу Першінґ—2, які привернуть рівновагу захитану совєтськими ракетами СС—20, приміщеними в Східній Німеччині, звідки вони можуть осягнути найдальше висунені пункти Західньої Европи. Тепер до цієї думки прихилився також президент Міттеран. Як подало агентство Ройтерса, без приміщення тих ракет не буде привернено рівноваги, в чому погодилися президент Франції і канцлер Західньої Німеччини.

Вслід за домовленням канцлера Західньої Німеччини і американських керівних чинників розпочати ще цього року переговори з СССР про обмеження зброєнь, президент Міттеран приєднався до тієї думки. Таким чином найбільші західньоевропейські країни зайняли однозгідне становище в тих найважливіших під сучасну пору питаннях оборони. Англія вже передтим приєдналася до такої постави.

У світі

УРЯД ПІВДЕННОАФРИКАНСЬКОЇ республіки подав докладніші інформації про склад своїх збройних частин, які ведуть боротьбу з лівими партизанами в Намібії та в Анґолі. Курені, які є в першій лінії бойових акцій, складаються у великій мірі з чужонаціональних елементів. Серед них чимало чорних з різних країн Африки, але не бракує також европейських білих. Чорні перейшли вишкіл у різних арміях, як, наприклад, французькій чи португальський, а також у різних партизанських формаціях, які тепер діють на терені різних країн Африки. Уживання наємників у військових формаціях, або повних чужих формацій започаткував Совєтський Союз і Куба. Висилка кубинського експедиційного корпусу спочатку до Анґолі, а відтак до інших країн Африки створила преценденс і зовсім нову ситуацію. І сьогодні південноафриканські військові з'єднання не лише мають у своєму складі своєрідний „чужоземний" курінь ч. 32, під командою чужинця, але й по інших військових частинах розсіяні чужинці.

ЯК ПОДАЄ ПРЕСОВЕ АҐЕНСТВО Ройтерс, Інтернаціональна федерація видавців газет вислала формальний протест до ЮНЕСКО проти спроб тієї аґенції ОН запровадити такі норми й приписи міжнародного характеру, які обмежували б свободу слова й свободу інформації. У своєму протесті видавці газет підкреслюють не лише те, що свобода інформації є невід'ємною частиною демократичної системи, але також і те, що без повної і свобідної інформації немає свобідної політичної опінії, не формується як слід політична думка різних народів. Совєтський Союз намагається при помочі своїх сателітів і тих держав, які намагаються контролювати плив інформації, підпорядкувати інформування державним режимам, тобто перетворити цілу інформаційну службу на аґітаційно-пропаґандивну акцію. Інтернаціональна федерація видавців газет репрезентує видавців у 25 країнах. Це є абсолютно замало, щоб здобути в голосуванні більшість, але достатньо щоб протиставитися антидемократичним ухвалам і спробам переводити їх у життя.

ВІДНОСИНИ МІЖ Туреччиною і Грецією й надалі напружені й неприязні. Після окупації майже половини острова Кипр турецькими військами — на Кипрі живе коло 400,000 греків і коло 120,000 турків — і проголошенні турецької влади на тій частині Кипру відносини між тими двома країнами ввійшли у таку стадію, коли взагалі важко говорити про нормалізацію, дружність та співпрацю. Тепер турецька морська флота переводить маневри на водах, до яких греки мають претенсії на Еґейському морі й це викликало цілий ряд нових конфліктів і непорозумінь.

ПІСЛЯ НЕВДАЧІ всіх дотеперішніх спроб посередництва для осягнення перемир'я між сальвадорським урядом і червоними партизанами Соціялістичний Інтернаціонал знову розпочав заходи для такого посередництва. Делеґацію Соціялістичного Інтернаціоналу веде тепер Ед Бровдбенд, лідер НДП — Нової демократичної партії — в Канаді. Бровдбент насамперед вступив до Мехіко, щоб відбути тут інформаційні наради з представниками екзильних лівих сальвадорських кіл та з мехіканськанськими чинниками, які підтримують їх.

ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ Франсуа Міттеран, який гостро засуджував проарабську політику свого попередника Валєрі Жіскара д'Естена, повідомив про висилку спеціяльних висланників до арабських країн. Новий міністер закордонних справ Франції Кльод Чейсон пояснив, що йдеться про повідомлення й з'ясування арабським країнам, що французька політика не міняється в основі, а зокрема, що Франція й на майбутнє продаватиме арабським країнам усю зброю, яку вони потребують. Йдеться, в першу чергу, про утримання добрих стосунків з тими країнами, які продукують нафтову ропу. До арабських країн новий французький режим прив'язує дуже велику вагу й тому, наприклад, до Савдійської Арабії полетить генерал Жак Міттеран, брат президента Міттерана.

ПОМЕР КАРДИНАЛ ВИШИНЬСКІ

Кардинал Стефан Вишиньскі

Варшава, Польща. — Після довгої недуги тут помер в четвер, 28-го травня фактичний духовний провідник Польщі, Архиєпископ, Кардинал і Голова Католицької Церкви в Польщі, Стефан Вишиньскі. Причиною смерти, як подав офіційний комунікат, була недуга рака в шлунку. Вся Польща включно з комуністичним урядом і військом вкрилася жалобою.

Примас Вишиньскі народився 3-го серпня 1901 року. Крім високої теологічної освіти був доктором прав і автором численних друкованих праць. В листопаді 1948 року висвячений на Архиєпископа Ґнєзна і Варшави й призначений Примасом Польщі, впродовж майже 33 років вів Католицьку Церкву і нарід польський через найважчі часи. Разом з народом пройшов він роки важких переслідувань, був довгі роки в тюрмі, але невгнуто обороняв віру й нарід проти Москви і її польських вислужників.

Невгнутий супроти комуністичної влади, він репрезентував поміркований лінію у своїх вимогах до неї та впливав в тому самому напрямі на вірних і на провідних діячів польського суспільства. Часом це викликувало деяке незадоволення як в серпні 1980 року, після його виступу в справі дальшої боротьби робітників за їхні права. Як реальний політик він правильно оцінював характер комуністичної влади й ніколи не подався її намовам, чи обіцянкам.

Зростає опозиція проти Каддафі

Тріполі, Лівія. Скрайня політика полковника Муаммара Каддафі, відсування від впливів та переслідування всіх, хто не погоджується з ним, тероризм і вбивства як засіб політичної діяльности розрушують до основ життя в Лівії, а крім цього викликують зростаючий спротив щораз ширших кіл населення та провідної верстви.

Список тих, що зреклися своїх урядів і виїхали легально, чи потайки за кордон постійно довшає. На цьому є первісні члени Революційної ради, яка вчинила була переворот, скинула монарха й завела республіканський устрій, багато колишніх міністрів на чолі з першим прем'єром, більшість колишніх амбасадорів, яких тепер заступлено так званими студентами й ісламськими проповідниками та фанатиками.

Втік за кордон навіть Генеральний контрольор Мохаммед Маґариєф, який вів боротьбу проти корупції, виявив випадки шахрайств з боку прихильників Каддафі й замість замовчати пішов з тим до Каддафі. Зате його усунено з його високого посту, а відтак назначено амбасадором в Індії. Серед утікачів за кордон є також колишній шеф розвідочної служби Лівії, що називається Мухабарат, Абдель Монеїм ель-Гуні, який скривається десь закордоном, щоб уникнути скритовбивства з боку насланих Каддаффі терористів.

Таким чином не лише перші співробітники Каддафі покидали пости, або повтікали за кордон, але серед новозаанґажованих постійно діється те саме. Так само приватні громадяни, видатніші професіоналісти й підприємці щораз частіше тікають за кордон.

За кордоном постійно оперують групи терористів, які мають завдання вбивати противників Каддафі. В акції, переводженій минулого року, згинуло в різних містах Европи понад десять таких людей, пробували вбивати противників Каддафі на терені ЗСА. У місті Форт Коллинс, Колорадо, жертвою підступного морду мав стати Файзаль А. Загалляй, який припадково уникнув смерти. За такі й подібні акції Уряд ЗСА замкнув лівійську амбасаду у Вашінґтоні.

В Америці

У ДЖЕКСОН, Мичиґен, понад 1,000 в'язнів місцевої в'язниці вже третій день страйкують, чинять бійки з охоронцями тюрми, підпалюють будівлі тощо. В результаті цих заворушень досі були поранені 42 в'язні і чотири поліцисти-охоронники. Один з в'язнів перебуває у в'язничній лікарні в тяжкому стані. Бунт розпочався коли сторожі зачали замикати в кінці минулого тижня в'язнів до келій. В'язні натомість домагалися, що у зв'язку зі святом, їм належиться більше свободи і вони не повинні всі три дні сидіти в келіях. Безпорядки і заворушення відбуваються також в інших в'язницях. Наприклад, в Карсон Сити в Неваді, заворушення розпочалися на релігійному тлі, коли два в'язні, глумлячись з релігійних почувань інших в'язнів, намагалися не допустити до релігійної відправи.

БАНДИТСЬКІ НАПАДИ поширились також на приміщення Об'єднаних Націй. У вівторок, 26-го травня ц. р., до туриста, який до речі прибув з Литтлтону в Колорадо і очікував на знайому особу, яка мала прибути до Ню Йорку із Швайцарії, підійшов незнайомий 23-річний Джозеф Бравн і без жадного попередження проколов довгим ножем груды Чарлза А. Клеса. Важко поранений упав на долівку на першому поверсі головної квартири ОН, а вбивник, кинувши ніж в кут, спокійно почав підноситись по сходах на черговий поверх. Але туристи, які бачили випадок підняли тривогу і Бравна арештували сторожі та передали його нюйоркській поліції для дальшого слідства. Пізніше виказалось, що Бравн це колишній кількаразовий пацієнт психіятричних закладів.

НА ДУМКУ ЕКОНОМІЧНИХ СПОСТЕРІГАЧІВ Білий Дім зробив дві серйозні помилки при передаванні до Сенату і Палати Репрезентантів проєкту зміни в системі Соціяльного забезпечення, а саме: обмеження для осіб, які хотіли б піти на пенсію на 62-му році життя з 80 на 55 відсотків були такі драстичні, що сенатори і конґресмени, навіть деякі республіканці, не мали відваги голосувати за такою різкою зміною. Пропозиція Уряду відвернула увагу від пропозиції демократів в Конґресі, яка також обмежувала пенсіонерів молодшого віку з намаганням рятувати програму соціяльного забезпечення. Тепер в конґресових кругах кружляє думка чи дійсно пропозиція демократів не є кращою від такої ж пропозиції Уряду і чи не слід взяти її під увагу. Адміністрація президента Роналда Реґена, зорієнтувавшись в помилці заявляє, що вона готова на компроміси і евентуальні корективи первісної пропозиції.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Мудрий заклик — без відгуку

У минулому тижні появилась у філядельфійській „Америці" розсудлива передова стаття у пристойному спокійному тоні, яка закликала зорганізовану у Філядельфії сильну українську громаду, щоб вона дала добрий приклад усій українській громаді в Америці. Мовляв: у неділю, 17-го травня ц. р. мали там відбутися збори місцевого Відділу УККА. Редакція „Америки" апелювала до членів тих загальних зборів, щоби вони, „воюючи" за дальший провід в Управі філядельфійського Відділу УККА, пішли на компроміс, не роздвоювались, не вели „війни", яка нікому не потрібна, а своєю згідливою поставою дала приклад тим усім центральним установам і організаціям, які становили членство в Українському Конгресовому Комітеті.

Загальні збори Відділу УККА у Філядельфії таки відбулися в неділю, 17-го травня, але цілком знехтували пораду свого місцевого часопису. Повторилася історія XIII Конґресу, тільки з відворотним обличчям: тепер, у Філядельфії, зі залі пленарних нарад зробили сецесію організації Визвольного Фронту, а більшістю були установи й організації усіх партій і середовищ з-поза УВФронту, на чолі з націоналістичним табором Організації Державної Оборони України, популярно звані мельниківці. І коли довгі роки у Філядельфії існував тихий „джентлменс аґрімент" двох найбільший український політичних партій, популярно званих „бандерівцями" і „мельниківцями", то така співпраця розбилася.

Філядельфія називається „містом братньої любови", але в обох отих випадках Філядельфія із своїм символічним „Дзвоном Свободи", погано виявила свою „любов" — розсварила Український Конґресовий Комітет і розсварила філядельфійський Відділ УККА.

Члени УВФронту, які мали більшість на XIII Конґресі Українців Америки, тепер на загальних зборах найбільшого і найсильнішого Відділу УККА, становили меншість. Це яскравий доказ, що не можна авторитетно твердити, що Визвольний Фронт має більшість у всьому вільному українському світі. В одних осередках має більшість, в — інших меншість. Як політична партія — це партія найбільша своїм членством, таборами молоді, зорганізованістю, ба навіть частинно — пресою, бо хоч не має щоденника, має тижневики і журнали. Але приклад Філядельфії показав, що не можна доходити на підставі тієї своєї партійної сили до висновку, що всі інші установи середовища й організації повинні тій найбільшій партії підпорядкуватися. Філядельфійський приклад виправдав правду „Хто мечем воює — від меча гине", як також правду — „Щастя колесом точиться".

Демократичний світ міг би мати „шаденфройде". Він її не має, бо виявилося, що навіть у тому місті, де постійно живе філядельфійський лідер УВФронту, обраний більшістю XIII Конґресу на постійного урядуючого віцепрезидента УККА, навіть у тому місті не можна знайти конструктивного компромісу. Але й не вдається метода диктату. Якщо ця недільна лекція, яку у Філядельфії дістали діячі УВФронту, довела б їх до висновку, що треба таки шукати конструктивного компромісу з опозицією зорганізованою в „Комітеті для правопорядку в УККА", то це був би великий позитив недільних філядельфійських нарад. Але, якщо ж вислід філядельфійських Загальних зборів тамошнього Відділу УККА тільки озлобить лідерів УВФронту і вони захочуть „відбитися", відкидаючи всі спроби злагоди і порозуміння щодо централі централь, якою є — чи повинен бути — Український Конґресовий Комітет, то це буде тільки один із епізодів, — повчальних епізодів у житті української громади в Америці, водночас парадоксальний епізод, на доказ, як — то людина стріляє, а Господь кулі носить...

Усе одно треба висловити признання часописові „Америці" за його передову статтю. Це була добра інтенція, що мала на меті конструктивізм, а не розладдя. Але це ще один доказ, що коли преса повинна формувати громадську думку і керувати діями громади, то це не завжди щастить. Дуже-дуже часто розумні слова преси не доходять до читачів-слухачів і преса не завжди є творцем громадської думки, публічної опінії. І важкий обов'язок журналіста — конструктивно формувати громадську думку та наставляти керівних діячів на добру путь — зводяться до марнування свого часу, енергії, доброї волі. Філядельфія не дала доброго прикладу, хоч тим разом дала добру лекцію тим, які воліють диктувати, як миритися.

Ярослав Гайвас

МАРНУЮТЬСЯ ЛЮДСЬКІ ТАЛАНТИ

III

Усі ті інвективи й лайки, що їх мусять виписувати поети, надаються до органу, який видає Бровченко, тобто до „Вістей з України". Там можна на них поглянути й посміятися, які то „люті вороги народу українські буржуазні націоналісти", а комуністичні вбивці та чекістські горлорізи прямо у святі просяться, але тієї комуністичної екзотики ніхто у книжці не хоче; люди хочуть добрих книжок!

І дарма лається Загребельний поганими словами на Захід і на західню людину. Людям на Заході вмовити не можна, що чорне є біле і навпаки. Вони самі виносять свої оцінки. І тому самохвальба і лайка Загребельного матимуть якраз протилежні наслідки, до тих, які він мав на думці. Його схвильована тирада викличе усміх в одних, а в других здоровий реґіт. Бо що ж іншого може викликати ось таке неопановане белькотіння Загребельного:

„Осли ревуть ще й досі, вони вже давно перемандрували з безмежних азіатських пустель у тісняву Західної Европи і аж за океан і подають голоси звідти. Ревуть про наш спосіб життя, про наші пляни, надії, уподобання, ревуть і про літературу. Високу моральність нашої літератури вони називають пуританством, відданість ідеалам народного життя — моралізаторством, високу порядність, ствердження кращих людських цінностей — старомодністю. Та чи нам лякатися їхнього ревіння?"

Чи не посміятися з такого патологічного вибуху шановного маестра?

Трошки далі він потішає своїх совєтських слухачів і читачів, що:

„Дедалі зростаюча популярність радянської літератури в усьому світі, найперше ж популярність у нашого народу — найкраща відповідь всім отим самозваним повчальникам".

До Москви по науку

Та зараз же після тих оптимістичних звіщень, Загребельний повертається до дійсности й знов „тратить нерв". Ось як він закінчує своє розумування в цьому відношенні:

„Але треба б давати їм кваліфіковану відсіч і в плані суто теоретичному. В Інституті літератури є цілий відділ зарубіжних літератур, там зібрано людей знаючих, є серед них і члени нашої Спілки. Але чомусь не чуємо їхніх голосів. Чи вже так вони заглибилися у вивчення Кафки, Воннеґута або латиноамериканського роману, що не можуть відірватися й на хвилинку, щоб сказати слово про літературу українську і її місце в контексті літератур світових?

Нам потрібні роботи й цілі книжки такої ідейної гостроти й наступальности, як це маємо у виступах ряду московських критиків".

До цього слід тільки додати, що помиляється Загребельний, коли і в цьому випадку шукати взорів на півночі, у „московських критиків" та в їхній „ідейній гостроті й наступальності". Не бере це, товаришу Загребельний, не бере! Московська „ідейна гострота" аж геть затуплена і її навіть не хочуть слухати, бо пізнали її вартість наскрізь, а „наступальність" породжує таку саму, або ще й кращу наступальність з другого боку. А тоді що? А тоді приходиться вилизуватися з синяків, а цьому підсовєтським робітникам пера найменше потрібно.

Ми, та й усі інші, очікуємо від них високоякісних творів. А тоді не треба буде лаятися! Та очікують від них людського поступування. Бо ось пахне маленьким доносом, коли Загребельний каже про Ліну Костенко:

„Чи не перевищує своїх повноважень Ліна Костенко, ..."

У чому справа? Чому негодування на Ліну Костенко? Це також „вітер з півночі". Діло в тому, що Ліна Костенко після знаменитого поетичного роману „Маруся Чурай", який став неабияким явищем в українській літературі сучасности, видала поетичну збірку „Неповторність". Спершу критика не могла знайти слів похвали для цієї збірки, але швидко від „московських критиків" покивали, що це забагато; що в українській літературі не може бути творів, які перевищували б і випереджували російські. Що Ліна Костенко „перевищує свої повноваження" і пише за добре. А Загребельний мусить слухатися і берегти інтересів „московських критиків" та поступатися їхній „наступальності". А це не добре!

На жаль, не багато кращим показався Борис Олійник, який на цьому ж З'їзді мав доповідь, про „поетичне слово". Він також навіть не згадав про нову поетичну збірку Костенко, хоч дуже розхвалив її „Марусю Чурай". Та зате, він використав нагоду й згадуючи перевидання збірки покійного Василя Симоненка „Лебедеві материнства", ота кої загнув:

„Назва цієї книги — ніжна, ласкава і глибока, як і вся його поезія, — „Лебеді материнства".

Видання її — то ще й зразок політичної мудрості і водночас ще одна нищівна поразка наших затятих ворогів — націоналістів, які намагалися найбруднішими фальсифікаціями загнати поета у свою підступну пастку".

І тут „кляті" націоналісти дихать не дають!

Про нарід і людину

Про інших доповідачів, які виступали на УІІІ З'їзді, говорити не приходиться. В. Коротич говорив про публіцистику, про те, на що він з надійного поета перетворюється: совєтського аґітпропа. Л. Новиченко розказував старі історії, якою має бути партійна література, так само Я. Збанацький. Але на закінчення треба декілька слів уронити про Олександра Леваду, який доповідав про українську драматургію. На думку Левади, з української драматургією справа в порядку, бо:

„З глибоким задоволенням відзначимо передусім найважливішу спільну рису всіх п'єс, написаних у нас за

(Закінчення на стор. 4)

Іванна Савицька

Чорні рожі

(Сокальському З'їздові присвячую)

Залізничу станцію Кристинопіль (повіт Сокаль) ви певно пам'ятаєте добре.

Звичайна цегляна станція зі скриньками буйної настурції, з жужелем під ногами, і з отим питоменним запахом диму, що вистрілював синьою стьожкою і давив груди.

Поїзд зупинявся на станції, не тримаючись розкладу їзди, і я не раз довго чекала на Якима, який з'являвся з переляканим дещо обличчям, кажучи трохи сердито:

— Сказився потяг, приїхав хутше, чим я.

Жовтий візок старосвітської моди підскакував на твердому гостинці, (асфальту тоді ще не було), та Яким, що звик до великого господарського воза, їхав візком, мов каретою, а везти „панєнку" на вакації мав собі за великий гонор.

Фірман не був говіркий, поганяв мовчки, і тільки зелений волічковий кутасик на парадному батозі переривав миготінням монотонію дороги.

Та ось і сосновий ліс, повний ожин і шишок, високі, стиглі, славні сокальські жита, і вигін з орнаментами маленьких, гусячих лапок, і гуси, що дрімали на вигоні, завернувши біленькі шиї на теплі крила...

Мурована тітчина школа стоїть, ожидає гостей, і зараз, під вечір, біля сільських перелазів загомонить життя, збудиться пісня і зацвітуть у дівчат чорні, вишивані рожі, напоєні наболілістю серця, материною ласкою, нещасливим і щасливим коханням, зацвітуть оті рожі на льняних сорочках традиційним, сумним візерунком.

Це — про село Корчин, Сокальського повіту.

Вийдеш бувало на вигін, що тягнеться зараз за школою, а там дівчатко років вісім і більше, пасе-доглядає гусей, і в нього сорочинка не проста, не біла, а в чорні, дрібнесенькі рожі.

А в неділю, як Параня (тітчина наймичка) збиралась до церкви, як чесала раненько чорне, довге волосся, обов'язково з проділом над обгорілим чолом, як заплітала волосся в тугі коси, та ще й підмащувала його, щоб гарненько блистіло, тоді у світлицю вступало потайки щось святе, недоторкане, щось величне, вступала безшелесними кроками мамина спадщина.

Параня з набожністю відкривала „бамбетель", скрині в сироти не було. Він дихав млісною стариною, запахом зілля і рум'янку, ховаючи сирітське придане: коралі, спідниці, сорочки з чорними рожами. Це все по мамі, по бабуні...

Однієї неділі сорочка до церкви льняна, тонка, аж прозора від старости, другої — сіра, важка, щойно вишита рожами, на вечірню — ота з виноградом, та ще й з вусиками, теж чорними. Безрукавних камізельок — „сачків" у Парані чотири, або й більше. Їх припасовувала до дівочого стану місцева швачя, що знала кравецьке діло. Іноді до Параниних „сачків" добавляла про свято краєчок чорного оксамиту і безліч дрібненьких ґудзичків-горошинок, що блистіли -світились, мов ті діяманти...

Чорно вишиті Корчинські сорочки мали свою історію, що береглася між людьми зворушливим, фантазійним переказом.

— Давним-давно пропав на війні хлопець. Засмучена дівчина, що була його нареченою, носила по ньому жалобу, сіру, льняну сорочку без барвистого вишиття.

За рік, чи два вишила ота дівчина уставки з чорними рожами, а далі, розкинула рожі уздовж цілих рукавів.

Чорне вишиття сподобалося дівчатам і воно лишилося в Корчині традиційним сільським орнаментом.

Повернулося, закрутилося Паранине життя, мов ті жорна, що мололи колись в Корчині добірне Сокальське жито.

Чорне, лискуче волосся побіліло, посивіло в дівуванні, остався проріджений вузлик. Побліділи волошкові очі, що колись чарували гарних, корчинських хлопців. Поморщилось гладеньке лице, прийшла старість.

Там, у далекому Корчині і сліду по школі не зостало. Немає Параниного „бамбетля", що в ньому ховалися старі скарби. Нема вже „сачків", сорочок з чорними рожами, хвартушків, старанно складених в гармонійку, немає бабуниних коралів. Усе пропало, все у війну погоріло...І чи пасуться хоч гуси на широкому вигоні зараз за школою? Чи шумить отой ліс, повний ожин і шишок? І чи цвіте ще настурція на Кристонопільській станції, чи жужель скрипить під ногами так, як скрипів колись?

А Яків? Чи живе Яків? Чи приїде жовтим візком на Кергонксонську станцію по колишню „панєнку", і чи скаже дещо сердито: — Сказився автобус, приїхав хутше, чим я...

„Листи читачів" повинні бути не довші, як одна сторінка машинопису, друкована через два інтервали. Лист повинен торкатися тем, порушених тільки на сторінках „Свободи". Реагувати слід до десяти днів після опублікування матеріялу. Якщо лист пишеться рукою, то слід писати його чітко і виразно і також з великими відступами поміж рядками. Редакція застерігає за собою право скорочувати листи й виправляти мову, як і скреслювати різкі вислови.

Яків Гніздовський

Український Інститут Америки — можливості музею

II

З другого боку було б недоцільно міняти внутрішні властивості будинку на те, щоб їх достосувати до виставкових вимог.

Але цей будинок у такому вигляді, як він є, надається для інших цілей. Цей будинок має величезні, тільки дещо відмінні можливості. Такі великі ці можливості, що вони відсувають концепцію дотеперішніх імпрез, в першу чергу мистецьких виставок, на зовсім дальший плян. І власне в рамках цих можливостей УІА мав би шукати найбільш доцільного застосування своєї діяльности і виповнення завдань, які життєві обставини наклали на нього.

Які ж завдання Українського Інституту Америки? Ці завдання замкнені у його назві. УІА мав би охоплювати культурно-творчі об'яви нашої спільноти в Америці. Мав би їх стимулювати, допомагати їх розвивати, плекати, зберігати і закріплювати. Так приблизно були зформульовані завдання Інституту в його статуті з 1948 року.

Завдання УІА широкі: про те, як саме він міг би причинитися і як міг би найкраще допомогти культурно-творчим починам нашої спільноти, говориться багато. За час свого існування УІА зробив і деякі конкретні заходи. У 1979 році Роман Ільницький накреслив нову проґраму УІА, подаючи деякі конкретні пропозиції, як Інститут міг би причинитися до розвитку культуротворчих вартостей спільноти. Слід було б, щоб ці думки не пішли у забуття.

Тут я хотів би зупинитися на аспекті збереження й закріплення наших культурнотворчих надбань.

Закріплення й збереження — це функція музею. Чи УІА може бути музеєм нашої спільноти в ЗСА? І як цей музей мав би виглядати?

В УІА вже зберігаються деякі твори українських мистців, є там зразки народного мистецтва і виробництва, деякі пам'ятки з нашої історії, зразки технічних винаходів основоположника Інституту, як також деякі окремі більшої або меншої вартости і ваги речі. Коли взяти до уваги, що УІА існує вже понад 30 років, а понад 25 років міститься в теперішньому будинку, то ця збірка більш чим скромна. Бо навіть фундація О. Грищенка, як нас інформують, не належить Інститутові: Інститут тільки відпускає для неї приміщення.

Публічні збірки і музеї поповнюються дарами приватних осіб. Деякі з них залишають свої збірки, часто також записують музеям значні суми грошей. Подібне могло б бути також джерелом поповнення і збагачення збірки УІА. Є в нас чимало людей, що мають вартісні збірки мистецьких творів чи інших рідкісних архівних матеріялів. Люди не тільки готові передати свої збірки, вони прямо турбуються, де їм залишити ці збірки на збереження.

УІА міг би бути приміщенням для цих збірок. Будинок Інституту міцно збудований, він розташований у дільниці, яка ще не є, і треба надіятися, що ще довго не буде наражена на вандалізм. Логічно було б, щоб у цьому будинку містилася збірка вартісних пам'яток нашої спільноти.

Але з багатьма додатніми сторонами будинок має і деякі недомагання. Він не був призначений для потреб установи, а для приватного вжитку однієї родини. Усі кімнати стоять тут отвором. Навіть при далеко більшому персоналові, яким розпоряджає тепер Інститут, експонати цієї збірки не можуть мати відповідного забезпечення; при більших скупченнях людей, які збираються під час імпрез, ці експонати наражені на будь-що.

В такій ситуації Інститут не може очікувати, щоб люди, які ціле життя будували свої збірки, вкладали в них багато любови і гроша, щоб вони їх передавали на збереження до УІА. Доки справа безпеки не буде достатньо наладнана, збірка Інституту не може рости. Вона радше може тільки маліти.

Щоб збірка УІА могла рости і збагачуватися, мусять бути створені для того відповідні умовини, які впевнили б жертводавців і меценатів, що їхні вартісні збірки, які вони передають Інститутові на збереження, будуть мати професійну опіку і максимальне забезпечення. Дотепер, на жаль, треба сказати, і одне і друге недомагало. Для нормального розвитку ця збірка

(Закінчення на стор. 4)

Юліян Мовчан

З пером по Південній Америці

II

Тоді вдаємося до ще одного трюку — шукаємо за українськими прізвищами. І тут маємо успіх. На сторінці 1,359 читаємо: „Людмила Тараненко"...Типове українське не тільки прізвище, але і ім'я (наприклад, відома українська письменниця і патріотка Людмила Старицька-Черняхівська). Вибачаємося перед Л.Тараненко, що незнайома особа (а нею була моя дружина Олена) її турбує, але оскільки з її прізвища можна судити, що вона українка, то чи не могла б вона сказати нам, українським туристам з Америки, щось про українців у Ріо-де-Жанейро, їхню „колонію", якійсь осередок, і т.д., якщо такі існують?

У відповідь незнайома досить приємним голоском на „общепонятном языке" відповіла, що, на жаль, вона нічого не знає про українців у цьому місті, хоча чула, що їх чимало проживає у Сан Паульо. „Щодо мене, - сказала Тараненко, — то я русска як також мій чоловік русскій...Ми обоє народилися у Китаї і приїхали сюди 21 рік тому..."

Не знаю, як там було, але можна догадуватися, що, правдоподібно, Тараненки були дітьми тих хахлів-малоросів (бо якби вони почували себе українцями, то напевно б і їхні діти себе такими почували), які після революції 1917 року разом з недобитками царської армії втекли до Китаю, а звідтіля переселилися до Бразилії.

Робимо ще одну спробу. Далеко не йдучи, на цій самій сторінці телефонної книги трохи нижче знаходимо ще одно прізвище „Сергій Тарасенко". Ну, думаємо, це вже напевно стовідсотковий „расовий" українець. Сергій та ще й Тарасенко! Телефонуємо до нього. Кажемо, в чому справа. У відповідь чуємо: „Я - русский, но мой отец был украінец"

Звичайно, через телефон не було б жадного глузду допитуватися, якто, наче той Карась, який у „Запорожці за Дунаєм" з козака в турка „перевернувся", наш „русский сын" зміг народитися в українського батька. А якщо така „метоморфоза" могла і статися, то, мабуть, це можливе тільки серед наших хахлів-малоросів...

Для порівняння наведу приклад іншого бразилійського іміґранта - Ганса Штерна, якого ще в 1968 року „Рідерс Дайджест" назвав „королем дорогоцінного каміння". Одну з його крамниць із тим камінням бачимо ось тут, навпроти нашого готелю „Національ" поблизу пляжу у Ґавеа.

Врятувавшись від гітлерівського терору і так опинившись 1939 року у Ріо-де-Жанейро, в той час молодий Ганс (а він тоді мав лише 16 років) швидко „рознюхав", що оскільки Бразилія багата на дорогоцінне кольорове каміння, то чому б йому не спробувати „щастя" у цьому бизнесі?

І він спробував! І не програв! Продавши за 200 долярів акордіон, який він вивіз з Німеччини, Ганс Штерн за ті гроші 1945 року відкрив невеличку крамничку з продажем коштовного каміння, і так — „машина почала працювати". Сьогодні його крамниці можна побачити майже в кожній країні світу, він став мультимільйонером.

Значним „пєштовхом" для його бизнесу був колишній диктатор Нікараґуа Анастазіо Сомоза, якого недавно забили. Перебуваючи у Ріо-де-Жанейро 1951 року, Сомоза „заскочив" до крамниці Штерна і купив там для однієї з своїх любок намиста вартістю 22,000 долярів. Преса широко розреклямувала цей нібито звичайний собі подарунок, ну, а рекляма для бизнесу — це те ж саме, що для голодної миші шматок присмаленої ковбаси — чим більше буде пахнути ковбаса — тим (принаймні, в американських умовах) більше знайдеться для нього покупців.

Недавно Штерна відвідав ще один відомий покупець — голова Чейс Менгеттан Банку Дейвид Рокефеллер. Представивши себе, Рокефеллер мабуть, напівжартома запитав „короля діямантів" — чи може він прийняти його особистий чек на куплені діяманти? На це Штерн відповів: „Якщо б я не прийняв вашого чека то від кого іншого я міг би його прийняти?"

Не погано торгував дорогінним камінням у Бразилії також Са уер Амстердам. Але як він, так і Штерн зовсім не скривають свого національного походження. Навпаки, вони не раз навіть підкреслюють, що вони жиди, чого, як бачимо, не завжди можна сказати про українців.

Звичайно, Бразилія не є раєм для усіх. Часто майже поруч модерних віллів та хмародерів, можна бачити також жалюгідні землянки або шатра, під якими або в яких, наче мурашки в муравлиську, ворушаться брудні і напівголодні істоти, яким або „не щастило в житті, або які задовольняються тим, що мають. За останній рік в країні інфляція зросла до 108 відсотків.

Хочете стати мільйонером?

Але не Бразилія, а Арґентина побиває рекорд світу щодо інфляції. За останні місяці перебування Перона при владі інфляція зросла до 900 відсотків. Неймовірно, але факт, і це було однією з найголовніших причин, чому він, точніше, його жінка „полетіла" згори донизу. Правда, нам сказали, що дійсний рекорд побило сусіднє Чіле, коли за урядування Альєнде інфляція в країні дійшла до 1000 відсотків. (І тому Альєнде також тоді „полетів").

Та не зважаючи на це, в Арґентині таки можна стати мільйонером. Але тільки при таких двох умовах: поперше, мільйонером на арґентинські гроші, і, подруге, маючи в кишені бодай 500 американських долярів. У чому справа?

А в тому, що коли врахувати, що тепер за одного американського доляра дають приблизно 2,000 арґентинських пезів (Peso - назва арґентинських грошей); то за 500 американських долярів можна отримати один мільйон пезів, чи „псів", як дехто з українців, у зв'язку з їх дуже низькою вартістю, жартома називає гроші.

Тепер, було розігнано парлямент і до влади прийшла військова хунта на чолі з ген. Рафаелем Віделем, інфляція зменшилася до 100 відсотків, а наступного року передбачають, що вона дійде тільки до 70 відсотків.

Якже арґентинці дають собі раду? Ми обходили багато вулиць їхньої восьмимільйонної столиці з її імпозантними будинками, рівнесенькими вулицями та багатьма парками з чиленними пам'ятниками, але „біди" не бачили. Пригадую подібно, як у Японії, тут люди так само куди краще елеґантніше одягнені, ніж у ЗСА, де по вулицях можна побачити так багато по-нехлюйному й брудно (і то здебільшого молодих) зодягнених прохожих. Не видно тут і ожирілих людей, яких знову таки багато можна побачити в ЗСА і то особливо серед категорії тих, які є нібито „бідні" і тому живуть на „велфері", дістають „фудстемпси" (аби, видно, ще більше прибувати на вазі).

Продовження буде

У Мюнхені помер

св.п. д-р Михайло Гоцій

Мюнхен, Західня Німеччина. — Пресовий бюлетень Українського Вільного Університету інформу в числі 5-му, що в п'ятницю, 15-го травня 1981 року упокоївся в Бозі на 79-му році життя д-р Михайло Гоцій, надзвичайний професор УВУ, відомий історик, мистецтвознавець, книголюб і колекціонер, член багатьох українських суспільно-громадських установ.

В середу, 20-го травня, після заупокійної Служби Божої в катедрі св.Андрія і Покрови при Шен вулиці, відбувся похорон Покійного на старій дільниці мюнхенського Вальдфрідгофу.

Покійний був високої кляси теоретиком і істориком мистецтва, малярем, автором багатьох статей на мистецькі теми, неперевершеним рецензентом і висококультурною людиною.

ЗАХІДНЬОНІМЕЦЬКИЙ парлямент у Бонні більшістю голосів 254 до 236 схвалив плян уряду канцлера Гельмута Шмідта примістити ракети в Західній Німеччині. Ті ракети можуть бути приміщені щойно 1983 року після переведення цілого ряду підготовчих робіт. Дискусія над пляном соціялістичного прем'єра, а опісля голосування були характеристичні тим, що майже вся опозиція, тобто християнські демократи, була за пропозицією соціялістичного прем'єра, а значна частина соціялістів, особливо їхнє ліве крило, була проти. Канцлер Шмідт загрозив був, що якщо парлямент відкине його пропозицію йому не залишиться нічого іншого, як зрезигнувати. Деякі соціялдемократи після прийняття пляну їхнього лідера зрезигнували, як, наприклад, Ганс-Ульрік Кльозе, посадник Гамбургу, а інші й далі провадять гостру боротьбу проти нього.

У суботу, 30 травня 1981 р., о год. 4:30 по пол.
у приміщенні філії УКУ у Філядельфії, Па.
відбудеться
СИМУЛЬТАНКА СЕНЬЙОР-МАЙСТРА
БОРИСА БАЧИНСЬКОГО
п'ятикратного українського чемпіона на Канаду і ЗСА.
Зацікавлених просимо зголошуватись на
ч. теп.: (215) 635-1555
Проситься принести свою шахівницю
Хто виграє, одержить нагороду
ЗАПРОШУЄМО ДО ЧИСЛЕННОЇ УЧАСТИ.
АДМІНІСТРАЦІЯ ФІЛІЇ УКУ

До всіх Членів
Уладу Старшого Пластунства!
ГОЛОВНА БУЛАВА УСП
проголошує
ХІ-ий ЗАГАЛЬНИЙ З'ЇЗД УСП
З'їзд відбудеться
на Пластовій Оселі „Новий Сокіл"
біля Боффало, ЗСА
12, 13, 14-го червня 1981 року
СКОП!
За ГБ УСП:
ст. пл. В. Соколик, *в о ГБУСП*
ст. пл. Х. Жептвай, *член Булави*

ВІДПУСТ
ПРИ
МОНАСТИРІ СВ. ЙОСАФАТА
Іст Біч Драйв
Ґлен Ков, Лонґ Айленд, Ню Йорк
В НЕДІЛЮ 7 ЧЕРВНЯ 1981

ПРОГРАМА
8:00 Служба Божа в Каплиці
9:30 Служба Божа на Площі
11:00 Архиєрейська Служба Божа
2:00 Водосвяття
3:00 Молебень
Сповіді від 8:00 год. рано

Сучасне мистецтво України

КАТАЛОГ — МОНОГРАФІЯ

Два роки тому в Україні перебувала на студіях вимінна студентка Тексаського університету Мирослава Мудрак. Темою її студій було мистецтво українського театру, особливо „Березоля", про що вона написала і захистила свою докторську працю у згаданому університеті.

Перебуваючи в Україні, вона зацікавилася зокрема й сучасним модерним мистецтвом, яке, хоч офіційно не визнаване і промовчуване, вже встигло дати твори, варті всебічного зацікавлення. Повертаючись з України, М.Мудрак привезла зі собою низку матеріялів, у тому картини, рисунки і фото з творів нових мистців і з тих речей було зорганізовано кілька виставок в Европі й Америці. Одночасно вона склала своєрідний каталог-монографію про тих мистців, який, хоч і з чималим запізненням, появився тепер друком заходами невтомного ентузіяста мистця Ігоря Зубенка у Мюнхені.

Книжка-каталог технічно досконало видана, альбомного формату, приносить 100 ілюстрацій, у тому 58 кольорових (деякі цілосторінкові) двадцять сучасних мистців з України, з яких деякі останніми роками опинилися на Заході, — в Парижі і Мюнхені — включилися у мистецький рух української діяспори, між ними — В.Макаренко, А.Соломуха, В.Стрельніков і В.Сазонов. Про те, що собою являє сучасне модерне мистецтво України, пише у своїй 29-сторінковій статті каталогу М.Мудрак. Дуже важливо, що текст усього видання поданий одночасно теж і мовами англійською і французькою.

Молода докторантка мистецтва чітко і на основі на місці спостережених нею фактів описує виникнення і зріст нового мистецтва в СССР і, зокрема, в Україні. Вона застерігається, що рух „неконформізму" в Україні не слід утотожнювати з будь-якимим формами політичного дисидентизму, бо те мистецтво базоване передусім на естетичих принципах, але вже тим самим нестравне для офіційного совєтського мистецтва.

Авторка з'ясовує цю проблему ближче, згадуючи, що „соцреалізм" від 1934 року не дозволяв на жадну містику чи поезію в мистецтві. Тож мистці, неспроможно побороти офіційний стиль згори приписаний і єдиноможливий, почали творити „для себе". В результаті, вони були змушені відректися офіційного визнання й допущення до виставок. Власне, це шукання нових мистецьких висловів зумовило виникнення руху неконформістів, які не піддавалися однобічним виявам совєтської культури. Одначе в час, коли те мистецтво в Росії стало відоме в широкому світі передусім тому, що в Москві і Ленінґраді перебувають постійно чужі журналісти, Мистецтво України і балтицьких країн залишилося майже незнаним. Тим часом у Києві, Одесі і Львові виникли групи мистців, творчість яких виказувала риси більш притаманні їх національності.

Ось чому, із заміром дати знати про себе на ширший міжнародній сцені, група мистців з України влаштувала дві т.зв. „квартирні" виставки в Москві, в 1975 і 1976 роках. Подібні виставки відбулися теж у Одесі й одеська група була сильно заступлена на згаданих виставках у Москві.

З погляду мистецтвознавства, яке шукає взаємозв'язку появ і фактів, немає сумніву в тому, що перша з цих виставки в Москві, з шістьома учасниками: В.Макаренком, Ф.Гуменюком, В. Стрельніковим, В.Сазоновим та двома жінками — Н.Павленко і Л.Яструб, була до певної міри історичною. Зорієнтовані в основі на західнє мистецтво, ті мистці показали на виставці широкий діяпазон своїх мистецьких зацікавлень — від нової інтерпретації „бойчукізму" в творах Гуменюка й Макаренка, до абстракціонізму Стрельнікова і Сазонова (до речі, цей мистець родом не зі Східної України як подано в каталозі, а з Бурятії на Забайкаллі, що й вияснює зв'язок його малярства з великими культурами Сходу). Це широке коло мистецьких зацікавлень різко різнилося від проблем соцреалістичного мистецтва.

У групі цих мистців-неконформістів з України є, безперечно, видатні таланти, згадати б, крім уже відмічених, В.Онуфрієва (вже в Бостоні), Б.Басанця. В.Цюпка, А.Антонюка, В.Наумця, І.Марчука та скульптора М.Грицюка, автора пам'ятника Шевченкові в Москві. Грицюк прибув в Україну з Арґентини в 1950 роках та помер порівняно молодим у 1979 році. Цікавий випадок можна відмітити у зв'язку з Іваном Марчуком: після перших показів зразків його творів на Заході його „відкрито" в Києві і влаштовано індивідуальну виставку, яка пройшла з великим успіхом. Марчук у циклі психопортретів „Людина" показав, що навіть стилем соцреалізму можна творити інакше, бо правдиво. Тож народ попер на виставку побачити свій образ.

З приводу виставок мистців, які входять у виданий каталог, доводилося чути замітки, що деякі з них не надто критично накинулися засвоювати собі мистецькі проблеми Заходу. Це може бути правдиве, але й уповні зрозуміле, зважавши, що це реакція вже на більш як 40 років соцреалістичного отупіння. А втім, поняття „мистецтво Заходу" — незвичайно широке, воно в постійному кипінні і вічній боротьбі інтелекту з інстинктивними почуттями, що у висновку дає твори, які змагають то до клясичної ясности і простоти, то до анархічного своєвілля з типовими для нього проблебами з психоделічними й еротичними. Все це якоюсь мірою позначилося на творчости мистців, обнятих каталогом, який не всіх мусить задолити. Завданням каталогу було передусім показати, що в Україні постав новий і своєрідний мистецький рух, а вже кожний читач сам повинен знайти собі те, що йому до смаку.

У часі, коли в Совєтському Союзі багато говориться про інтернаціоналізм, але зводиться його тільки до проблем соціяльних у популярному, всім зрозумілому" реалістично-академічному стилі, творчість модерних мистців з України показує справжнє єднання з сучасним світовим мистецтвом та загальнолюдськими його проблемами — у своєрідній українській інтерпретації. Ось чому каталог-монографія сучасного мистецтва з України зустріне увагу й зацікавлення з боку чужинецьких мистецьких кіл і допоможе тому мистецтву вийти на ще щирші води мистецтва світового.

С.Гординський

Свято Матері в Рідній Школі в Пітсбурзі

Тридцять дитячих облич випромінюють радісну посмішку. Діти уставлені в два ряди на естраді в залі Українського Дому в південній дільниці Пітсбурґу. Це тут, у суботу, 9-го травня, перед полуднем зібралася численна публіка, переважно батьки й родичі учнів Рідної Школи, що оце виступатимуть зі своїм Святом Матері. Це свято Матері й водночас закінчення шкільного року.

Присутніх вітає вступним словом директор школи Катерина Довбенко, підкреслюючи труднощі навчання дітей із різним знанням української мови, яка для одних є рідною з хати батьків, для інших — чужою, де батьки мішаного національного походження, або й навіть обоє неукраїнці. Є й такі діти, що народилися у Польщі і приїхали з батьками до Америки; їхні труднощі тільки в ділянці наголосу, які вони стараються подолати. А все ж усі школярі мають свої успіхи в науці і, незалежно від рівня успіху, всі виявляють охоту вчитися далі.

Тутешня Рідна Школа має шість учительок. З-поміж них української мови, крім Довбенко, вчать ще дві вчительки: О. Поліщук і Л. Пиптик. Крім того, діти вчаться ще співу (Н. Воробій) і танців (Л. Глутковська), що посилює зацікавлення і прив'язаність дітей до Рідної Школи. Свою важливу ролю відіграє теж дитячий садок, що його веде Т. Ґрім.

Три курси української мови — це вже основа для поглиблення науки в майбутніх роках і дальшого виховання цього покоління дітей у почутті єдности з українською громадою.

Діти виступили на естраді свобідно й відважно, виголошуючи свої віршові привіти матерям. Вірші переважно авторства К. Перелісної. Ориґінально виглядав виступ десяти дітей, кожна з табличкою, на якій була одна літера, що уставлені рядом творили напис „Рідна Школа". З кожною літерою був пов'язаний інакший віршик, що почився тією літерою.

Дві старші учениці читали на початку реферати про День Матері: по-англійському — Христина Кармазин, а по-українському — Тереза Дзядик.

Крім віршових рецитацій були й пісні в честь матері. Хор Рідної Школи під управою Н. Воробій відспівав пісні: „Моя мама", „Ку - ку", „Кого люблю я" і закінчив свято гимном „Ще не вмерла Україна". Діти гарно засвоїли слова і мелодії співаних пісень.

Роздача свідоцтв була пов'язана з роздачею квіток, що їх кожна дитина давала разом зі свідоцтвом своїй матері. Були там різні оцінки за успішність, але всі були позитивні і сповнили радістю серця матерів. Окремими нагородами за найкращі успіхи були відзначені Том Кебліш і Михайло Драгуш..

Міг радіти також Батьківський комітет Рідної Школи побачивши, що праця учительок не пішла на марно, а дала надію на дальший розвиток і на нові досягнення. Велике признання і подяка належиться директорці школи К. Довбенко за її організаційну пильність і педагогічну здібність вести таку відповідальну роботу. Варто пригадати, що К. Довбенко і Воробій підготовили теж виступ учнів Рідної Школи на Шевченківському святі, що відбулося 29-го березня у парафіяльній залі української католицької церкви у Карнеґі. Це теж одно зі сьогорічних досягнень Рідної Школи.

Накінець слід додати, що директорка Довбенко веде теж індивідуальний курс української мови в пітсбурґському університеті. Українська громада Пітсбуржчини повинна подбати, щоб цей курс зберегти й надалі та призначити відповідні стипендії для тих студентів, що хотіли б брати українську мову як головний предмет і присвятили б своє зацікавлення таким студіям.

П. К.

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Приятелями,
що дня 19-го травня 1981 р. відійшла у Вічність,
на 84-му році життя, в селі Божиків, тепер Привітне,
Бережанського району, Україна,
Найдорожча МАМА
бл. п.
МАРІЯ ГНАТІВ
з роду БУДИЛОВСЬКИХ
Родину і Приятелів про молитви за спокій душі Покійної
просить:
муж — ВАСИЛЬ, Україна
син — ВОЛОДИМИР і дружина СОФІЯ
внуки — ЛЮБОМИР і МАРУСЯ
сестрінка — ОЛЯ і її муж ПАВЛО, Канада
сестри — ЮЛІЯ і ІРИНА, Україна

В пам'ять мого Найдорожчого і Незабутнього МУЖА
сл. п. мґр-а Олександра Нагорняка
складаю 100 00 долярів
на УКРАЇНСЬКІ СТУДІЇ у Гарварді.
Дружина — ВОЛОДИМИРА

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. Федора Павловича Бульбенка
відданого члена Фундації УВАН у США,
склали пожертви на Академію:
по 25 00 дол. — П. Дражевська, П. Пиман, О. Несіна;
по 10 00 дол. — О. Буревій, Н. Ветухова, А. Клочко.
Збірка пожертв продовжується.

В пам'ять Дорогого нам
бл. п. Романа Левицького
складаємо 50.00 долярів
на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД.
Братові панові інж. Теодорові Левицькому висловлюємо щирі співчуття.
Марія МАСЮК
Люба МИЧКОВСЬКА
Слава ГОРОДЕЦЬКА

ПОДЯКА
З Волі Всевишнього відійшов від нас у Вічність,
наш БРАТ, ШВАҐЕР І ВУЙКО
сл. п. мґр прав
ЛЕВ ВЕРБЕНЕЦЬ

В першу чергу дякуємо о. Левові Ґольддейтові за відвідини Покійного у шпиталі і уділення Найсвятіших Тайн, відправлення Панахиди у похоронному заведенні, за глибокі змістом прощальні слова та похоронні відправи у церкві св. Юра і на цвинтарі.

Цією дорогою хочемо також зложити щиросердечну подяку Братству „Броди Лев" і Станиці Братства 1-ої УД УНА, що так гідно і зворушливо попрощали Покійного відспіванням пісні „Видиш, брате мій". Рівнож дякуємо Братству і Станиці за вінець квітів.

Щиро дякуємо мґр. Левові Стеткевичеві і інж. Іванові Мокрівському, за прощальні промови на Панахиді.

Сердечно дякуємо Друзям, Приятелям та Знайомим за участь на Панахиді та відпровадження Покійного на місце Вічного Спочинку.

Щиро дякуємо Всім за особисті, телефонічні і письмові вислови співчуття, в тих важких для нас хвилинах.

Дякуємо похоронному заведенні Петра Яреми за дбайливе переведення похоронів.

Щиро дякуємо за пожертви на Служби Божі, які зложили:

мґр. Мирослав Клюфас	$10.00
інж. Нестор Пінковський	10.00

Також дякуємо Всім, хто зложив замість квітів на добродійні цілі.

Нехай Всемогучий Бог нагородить Вас щедрими ласками.

Брат — АЛЕКСАНДЕР ВЕРБЕНЕЦЬ з
з дружиною ГАПИНОЮ
Сестрінок — СВЯТОСЛАВ КАРВАН
з дружиною СЕМПАРОЮ
Сестрінка — ЗЕНОБІЯ ЗЄМБА

В СЬОМУ СУМНУ ТА ДУЖЕ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Найдорожчого ЧОЛОВІКА
і нашого Найдорожчого ТАТА
бл. п.
ТЕОДОРА СЕНЧИШИНА
що відійшов від нас у Вічність 29-го травня 1974 року, на 53-му році життя та залишив нас на все в дуже великому смутку, горю та тугою за ним.
в неділю, 31-го травня 1981 р., о год. 12-ій дня
буде відправлена
СЛУЖБА БОЖА
за спокій Його душі
в церкві св. Володимира
709 Фронт Стріт, ГЕМСТЕД, Л. Ай., Н. Й.
Тяжким жалем та тугою в наших серцях,
прибиті на все життя:
дружина — АНТОНИНА
дочка — АННА
син — ДОРКО

ПОДЯКА
Цією дорогою складаємо сердечну подяку усім Друзям і Знайомим, які взяли участь у похороні
бл. п.
МИКОЛИ КОХАНА
чи в інший спосіб висловили своє співчуття та піддержку
для нас у цей болючий час.
•
В пам'ять МИКОЛИ КОХАНА ЗЛОЖИЛИ ПОЖЕРТВИ:
на УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ у Гарварді:

Евгенія Кохан	$100 00
Олег Цюк	25 00
Ярослав Цюк	25 00
Роман і Наталія Загайкевичі	25 00
Мері Комоновська	10 00
М. і Г. Ціхановські	10 00
Сусіди	14 00

на УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ в Ню Йорку

Лідія Кохан-Гарванко	$500 00
Іван і Тамара Книгиницькі	20 00
Марія Риц	15 00
Родина Дзюбак	5 00
Джон Вудс	$5 00

на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД

Евгенія Кохан	$100 00

Для всіх щире спасибіг.
Дружина — ЕВГЕНІЯ КОХАН
Донька — ЛІДІЯ КОХАН-ГАРВАНКО

„Гей юначе, не барися,
до Спортової Школи готовися!"
І-ша УКРАЇНСЬКА СПОРТОВА ШКОЛА „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ"
на ОСЕЛІ УБС „ВЕРХОВИНА" в ҐЛЕН СПЕЙ, Н. Й.

вступаючи в 12-ий рік своєї корисної й плодовитої діяльности,
повідомляє, що
ЦЬОГОРІЧНА СПОРТОВА ШКОЛА ПОЧИНАЄТЬСЯ
В НЕДІЛЮ, 19 ЛИПНЯ, а кінчається в **СУБОТУ, 15 СЕРПНЯ** ц. р.
(діятиме на протязі 4-ох тижнів для хлопців і дівчат у віці від: 6 до 16 років
1-ша Сесія— 19 до 25 липня, 2-га Сесія — 26 липня до 1-го серпня,
3-та Сесія — 2-го до 8-го серпня, 4-та Сесія— 9-го до 15-го серпня.
По інформації і аплікації:
UKRAINIAN SITCH SPORT SCHOOL
680 Sanford Ave., Newark, N. J. 07106

З глибоким жалем повідомляємо,
що 14-го травня 1981 р., несподівано, відійшла у Вічність,
наша Найдорожча
ДРУЖИНА, МАМА, БАБЦЯ, СЕСТРА, ТЕТА й КУЗИНКА
бл. п.
СТЕФАНІЯ ЛОПАТЯК
Покійна народилася 5-го грудня 1916 р. в Дрогобичі, Україна.
ПОХОРОН відбувся 18-го травня 1981 р. в Сан Дієґо, Каліфорнія, з церкви Матері Божої Неустаючої Помочі.
У великому смутку й горю залишилися:
муж — ВОЛОДИМИР
син — НЕСТОР
внучка — МОТРЯ
сестра — ІРЕНА ВАРИВОДА з родиною
брат — ЛЮБОМИР ТЕРЛЕЦЬКИЙ з родиною
та ближча й дальша Родина тут і в Україні

В глибокому смутку повідомляємо б. Учасників Українського Резистансу, Похідні Групи та Буковинський Курінь, сучасний Резистанс в УССР, Ветеранів Українських Реґулярних Армій минулих війн і все Українське Громадянство в Україні і на чужині, що 15-го травня 1981 р. в Ню Йорку, на 73-му році життя, помер
св. п.
ТАРАС БУЛЬБА-БОРОВЕЦЬ
творець українських збройних сил під час Другої світової війни, основоположник і командир Поліської Січі — УПА.
Похоронений з усіма військово-ветеранськими почестями 19-го травня 1981 р. на українському православному цвинтарі в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.
•
Опечаленій Родині складаємо наше вояцьке співчуття.
ГОЛОВНА КОМАНДА
СОЮЗУ ВЕТЕРАНІВ УКРАЇНСЬКОГО РЕЗИСТАНСУ

Видання творів проф. д-ра Олександра Оглоблина

ЗВЕРНЕННЯ УІТ ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА Й УСТАНОВ

З нагоди 80-річчя віку й 60-річчя науково-академічної діяльности проф. д-ра О. Оглоблина, одного з найвидатніших українських істориків, при Українському Історичному Товаристві створений окремий комітет для підготови видання його наукових праць.

Сьогодні історична наука в Україні знищена. Праця українських істориків на Заході вимагає активної допомоги української громади й установ. Прикро згадати, що дотепер ми не спромоглися видати важливі праці заслуженого історика, який ціле своє життя присвятив дослідам минулого України й вихованню кількох генерацій українських істориків на рідних землях і на Заході.

Немає сумніву, що найтривалішим відзначенням праці і творчости проф. О.Оглоблина було б видання його творів. Головним завданням комітету є підготовити і видати збірку творів проф. О.Оглоблина, яка охоплювати-ме важливіші друковані праці історика. З недрукованих праць, які становлять тривалий вклад в українську історіографію, згадаємо: „Люди нової України", „Україна в часи гетьманів Івана Скоропадського і Павла Полуботка" та інші праці. Досліди історика, які друкувалися в різних серійних виданнях в 1920-их роках і пізніше, тепер здебільшого недоступні. Тому запляноване видання включатиме також важливіші друковані праці. Плянується видати три томи праць, що будуть укладені за тематично-хронологічним принципом: Том І. Праці з політичної історії України; Том ІІ. Праці з соціяльно-економічної історії України; Том ІІІ. Праці з культурної історії України, історіографії і з допоміжних історичних дисциплін.

Звертаємося до українського громадянства і установ допомогти нам зреалізувати цей видавничий проєкт. Кошти друку першого тому виносять приблизно 15 тисяч долярів. Жертводавці, які складуть поважніший даток, одержать перший том заплянованого видання безкоштовно. Пожертви на видавничий фонд УІТ (видання праць О.Оглоблина) можна відтягти від федерального податку в Америці. Чеки просимо виставляти на Ukrainian Historical Association (Ohloblyn Publication Fund). Листи і датки слід висилати на таку адресу: Ukrainian Historical Association (O.Ohloblyn Fund)P.O. Box 312.Kent, Ohio 44240, U.S.A.

За комітет для видання творів проф. О.Оглоблина при УІТ: Марко Антонович (УІТ), Олександер Баран (УВАН у Канаді), Богдан Винар (Українська Наукова Фундація), Любомир Винар (голова комітету), Володимир Кубійович (НТШ в Европі), Ігор Каменецький (Асоціяція Українських Університетських Професорів), Ярослав Падох (НТШ в Америці), Юрій Шевельов (Українська Вільна Академія Наук в Америці), Дмитро Штогрин (Товариство Українських Бібліотекарів в Америці).

Марнуються...

(Продовження зі стор. 2)

останні роки: їх бойову ідейну спрямованість"...

А чого іншого можна вимагати від творів підсовєтських авторів. Але й тому не дивно, що в світі їх читати не хочуть.

З нагоди VIII З'їзду письменників України ще раз слід повторити: в Україні, як і серед інших народів поневолених у СССР, не бракує талантів, великих талантів. Але вони марнуватимуться і не осягнуть вершків своїх можливостей, доки вони слухатимуть „московських критиків". Їм не задоволяти московських критиків, а потреби власного народу, не служити Москві, а власне своєму народові. У своїх творах відбивати духовість народу, то що єдине й неповторне у світі, його прагнення й досягнення, його життя й боротьбу.

Треба зображувати людину. Справжню людину, що живе і працює, любить і терпить, що прагне вийти на людські вершини. Не голів райкомів, обкомів і інших колгоспів. А людей! Повноцінних, таких якими вони і є!

Кінець

ГУБЕРНАТОР БРЕНДАН БИРН з Ню Джерзі, каденція якого вигасає в цьому році, підтримуватиме у виборах, як заявляють засоби масової інформації, кандидатуру Джана Дегнана, колишнього генерального стейтового прокурора проти 12-ох інших демократичних кандидатів, які претендують на це високе становище в стейті. У передвиборах Республіканської партії візьме участь 8 кандидатів.

Великодні рефлекси

Коли на весні над Ґлен Спей пролітають гуси, мимохіть людина підносить голову до неба. Весняний клекіт гусей озивається у серці нестриманим стремлінням до високого й чистого... Небесна блакить, де з усією силою розкошує сонце, напната на шпилі лісових обріїв і відвічне, чисто людське відчуття Бога огортає людську душу так сильно, як той правічний інстинкт формує гусей у ключі. І коли це неділя, та й ще Великодня, всі громадно поспішають до церкви. А там вже йде приготовання до Богослуження, яке відправлятиме отець Богдан Скасків.

Ось уже пройшло понад рік із того часу коли він був призначений парохом церкви св.Володимира. Покликання до священства мав ще з дитячих років. Відтак по духовній академії прийшла війна й він вже в мундирі йде на служіння своїй батьківщині. Потім скитальщина, тож минули довгі роки напруженого громадського життя аж до часу, коли знову зустрінуся зі своїм покликанням.

Громадський чоловік, людина для людей, ставши духовною особою, він ще більше поширює і поглиблює так притаманне йому почуття гуманізму. Хоч вже і на шостому десяткові свого життя о. Богдан залишається таким же безугавно турботливим — тепер вже не громадські, а церковні справи хвилюють його. Але як і раніше, він щедрий на ідеї, ініціятиви, що збагачують духовне життя парохіян: вміло переводить церковну реорганізацію з місійних на парохіяльні рейки, ініціює вибори парохіяльної ради. Високого рівня осягнула робота сестрицтва св.Ольги, організованої й патронованого о.Богданом. Варто відзначити тут кілька чудових імпрез, улаштованих сестрицтвом, а особливо зворушує по-мистецькому переведена академія відзначення роковин уродин Голови УКЦ Патріярха й Кардинала Иосифа з гостинним виступом професора-доктора Василя Ленцика, як також і вшанування св.п. Митрополита Андрея Шептицького, на якім мав слово зі своїми спогадами запрошений на торжество редактор Василь Качмар.

Та, може, найважливішою була б згадка про переведення о.Богданом самої Служби Божої — слова проповіді вростають в людську душу, кожна проповідь викликає безліч думок, являється дороговказом до пізнання Божих Правд та людських доброчинностей. І річ не тільки в сказаному, а, найважливіше, як це недвозначно й переконливо сказано.

У своїй громаді чутливо й активно реаґує на людські співвідносини, більші чи менші життєві турботи: о. Богдан чи то їде до шпиталю, чи то відвідує хворого вдома. Завжди доступний і уважний до кожної людини, яка звертається до нього з тими чи іншими своїми клопотами. Оцей багатотрудний оптимізм служіння Богові, церкві й народові — головний наголос, головний мотив діяльности о. Богдана як священика.

Між тими думками зростає потік людей, що йде на „одинадцятку" до церкви. З притвору вже можна чути м'який, мелодійний тенор о.Богдана: „В гору піднесім серця", а хор підхопляє, відповідаючи. Сьогодні ж бо Воскресна Утреня й об'єднанні великою силою віри зібрані всі парохіяни, ще дехто лищається на подвір'ї. У півні також по Службі Божій зійтися громадно на спільне свячене в церковній залі, де о. парох обійде всіх гостей і відбуде традицію ділення „свяченого яйця", як символ Воскресіння Христового. Святочний настрій в повітрі.

У цей квітневий ранок повернення гусей з вирію так сильно огортає душу почування віри в нерушимість створеного Богом світу.

Микола Лихолай

Український Інститут...

(Продовження зі стор. 2)

повинна мати відданого директора, який, якщо й не ознайомлений, то задав би собі труду зазнайомитися з найновішими засадами музейництва.

В міру зростання збірки слід було б дати йому допоміжного куратора. Все це, скажуть, вимагає грошей. Це правда. Але правдою також є, що поважна ініціятива і труд, що збуджує довір'я, може мати і напевно буде мати поважну підтримку громадянства. Це наглядно показав не тільки т.зв. Український Гарвард, але також Український Музей у Ню Йорку.

Український Інститут Америки має всі передумови, щоб у ньому згуртувати поважні сили і розгорнути корисну культурну діяльність. Зокрема він має усі дані створити там збірку, музей чи архів (байдуже, як це назвати). В міру зростання цієї збірки, а передовсім в міру її якости, збірка могла б розраховувати і на міську чи стейтову підмогу.

Після потрібної фахової оцінки над зібраним пам'ятками, найважливішою справою є їх забезпечення. Від того, мабуть, треба було і почати: створити в будинку Інституту вогнетривке сховище. З порадою архітекта можна б на це призначити кімнату чи збудувати це сховище у підвалі. У цьому сховищі слід було б інсталювати, як це є у музеях, реґулятори температури і вологости. Це сховище повинно б бути забезпечене відповідними замками з двома різними ключами, які давали б гарантію, що ніхто не мав би доступу до сховища без свідка. З часом Інститут мав би подбати про довіреного, як це є в музеях, узброєного сторожа.

Пошана до пам'яток нашої культури вимагає найкращої професійної опіки і максимального їх фізичного забезпечення. Коли управа УІА буде так ставитися до повірених їм для збереження пам'яток нашої культури, то з певністю можна сказати, що громада це оцінить і відповідно на це відгукнеться.

Коли б у заплянованому і забезпеченому сховищі зібралося поважне число творів, можна б було професійно опрацювати і видати ілюстрований каталог, що сам по собі був би поважним здобутком нашої громади. З цього сховища можна було б що-якийсь час і за якимсь ключем вибирати експонати і ними декорувати стіни Інституту. Куратор збірки подбав би про те, щоб ці експонати мали відповідні тексти, що допомагали б глядачеві ближче зазнайомитися з надбанням нашого українського мистецтва і культури. Так до певної міри могла б бути розв'язана в Інституті справа виставок. Для сезонових і принагідних виставок можна б було призначити одну кімнату, або зчасом подумати про те, щоб принагідні виставки й імпрези перекинути у відповідно перебудований підвал.

В порозумінні з архітектом і представниками Комісії Охорони Пам'яток Міста Ню Йорку, під юрисдикцію якої перебуває будинок Інституту, можна б було пристосувати приміщення підвалу для виставок та інших імпрез. За дозволом Комісії Охорони Пам'яток Міста можна б було зробити навіть при бажанні окремий вхід до підвалу. Там могла б, на мою думку, відбуватися більшість імпрез. Це у великій мірі відтяжило б горішні приміщення і дало б можливість присвятити їх для інших цілей.

Висловлені тут думки дають дуже компромісову форму музею, таку, яка в даних умовах УІА можлива. Але вона реальна, найлегша й найпростіша до переведення. Основне для музею, те, що вимагало б найбільшого зусилля і грошового вкладу, вже існує, — власний будинок. Його слід було б тільки пристосувати до потреб музею. Хоч ця збірка УІА не буде мати всіх ознак правдивого музею, вона має усі дані і вона вповні здатна виконати одну з найважливіших функцій УІА: збирати, вивчати наші творчі надбання і зберігати їх для майбутніх поколінь.

Кінець

У Філядельфії відбулася...

(Продовження зі стор. 1)

союзянок та гостей. За президіяльним столом на цьому бенкеті, поміж іншими, засіли: Уляна Дячук — головний касир УНСоюзу, почесні члени СУА — О. Різник і Л. Крушельницька, Іван Олексин — головний предсідник УНСоюзу та багато інших видатних особистостей в українському громадському житті, як і теж члени колишньої Головної Управи СУА. Точками програми наперемінну проводили Віра Кліш та Степанія Зиблікевич, частинно також англійською мовою. Вони й передали І. Рожанковській та Л. Бурачинській від вдячних їй союзянок китиці квітів.

Марія Ясінська-Мурована заспівала американський національний гимн, а опісля новообрана голова СУА, підкресливши „послідовну і невтомну працю" союзянок, сказала, що не зважаючи на знаменитi кваліфікації жінок, вони й досі ще не займають провідних постів на рівні з чоловіками в громадському житті. Закінчила вона своє слово, висловивши надію, що „СУА проіснує ще навіки" і зв'язуватиме всі вузли хати." І я певна, — сказала І. Рожанковська, — що й неполадки на четвертому вузлі йому не пошкодять."

Головний промовець бенкету Уляна Любович, редактор „Нашого життя" проаналізувала два світи — технічного поступу і враз з цим звуження глибин духа сучасної людини. Вказавши на тих, які загинули за волю українського народу, як на крутянських героїв, так і теперішніх страдників в Україні, вона сказала, що заради цих героїв і матерів, які втратили своїх синів, ми повинні працювати для України, бо їхнє геройство „будить наше національне сумління."

Відзначивши заслуги О. Різник і Л. Крушельницької, І. Рожанковська вручила їм грамоти признання.

Владика Степан Сулик у своїй молитві просив у Всевишнього благословення для праці союзянок, при цьому висловивши надію, що саме вони зможуть причинитися до збагачення життя української громади та її зміцнення, як також Митрополит прохав у Господа благословення для єдности української спільноти. Відтак він поблагословив бенкетову трапезу.

Під час вечері В. Кліш відчитувала привіти від Патріярха Української Католицької Церкви Йосифа Сліпого, від Митрополита Української Православної Автокефальної Церкви Мстислава, від Українського Народного Союзу з підписом головного секретаря цієї установи Володимира Сохана, від Українського Братського Союзу з підписом головного предсідника Івана Олексина, від „Провидіння" з підписом о. шамб. Роберта Москаля та від інших установ, організацій, товариств і приватних осіб.

Під час бенкету були присутні кореспонденти української преси: головний редактор щоденника „Америка" Мстислав Дольницький з дружиною, головний ред. „Народної Волі" Іван Смолій, ред. „Свободи" Любов Коленська та ред. „Україна в світі" д-р Наталія Пазуняк.

У мистецькій частині бенкету двічі виступив ансамбль з Вашінґтону „Намисто", мистецьким керівником якого є Петро Круль, в складі: Наталія Захарченко, Віра Пилипець, Сена Круль, Оксана Лев, Ірка Ясінська та Віра Звадюк. Виконали вони пісні до музики Володимира Івасюка якраз в другу річницю його смерти, яка припадала на суботу, 23-го травня, як — це зазначила В. Кліш, проводячи програмою.

Відтак наступила точка, що її можна назвати подією у житті і рості Українського Музею, бо д-р Б. Цимбалістий відслонив слово, в якому вказав на надзвичайне значення Українського Музею у Ню Йорку, довершив відслонення таблиці нових жертвенних Меценатів цього Музею — осіб, що на ділі дбають про збереження української спадщини культури. А за цим слідувала ще одна революція, бо д-р Цимбалістий проголосив, що на УМ М. Ясінська-Мурована не тільки вже давніше склала 2,000 долярів, але сьогодні подарувала 10,000 долярів, як також родина Василя і Лідії Кий склали 5,000 долярів. Закінченням листу жертвенних датків, він вручив Меценатам-Відділам і Добродіям-Відділам спеціяльну нагороду — дереворізи мистця Якова Гніздовського — „Папороть".

У програмі цього вечора мала слово і література, бож І. Рожанковська після відчитання висліду літературного конкурсу з фонду ім. Петра і Лесі Ковалевих на літературно-історичні теми, вручила першу нагороду в сумі 500 долярів письменниці Івановi Смолієві за твір „Йдемо власним шляхом". Другу нагороду признано в сумі 200 долярів ред. Володимирові Барагурі за оповідання „Витязь лицарського турніру", а третю в сумі 100 долярів — Віталієві Бендерові, мешканцеві Великобританії, за оповідання „Плач новобранця"; обидвох письменників не було на бенкеті.

Бенкет закінчив о. прот. С. Біляк молитвою-благословенням для праці союзянок, а потім усі присутні на залі відспівали український національний гимн.

У понеділок, 25-го травня, в останній день Конвенції, схвалено ревізію статуту. Опісля відбулася панель Фінансової комісії, модератором якої була Іванна Ратич. Доповіді виголосили: „Збирання фінансів Відділами" — Христина Навроцька, „Фінансовий стан „Нашого Життя" — Марта Данилюк і „Потреби Українського Музею — Марія Цісик. Під час нарад Фінансової комісії проходила дискусія у напрямі різних фінансових процедур.

Вкінці голова Резолюційної комісії Марія Савчак, членами якої були ред. Уляна Любович і Христина Навроцька, спершу відчитала загальну резолюцію, в якій висловлено привітання Патріярхові Йосифові, Митрополитові Мстиславові та всій Ієрархії, як також Світовому Конґресові Вільних Українців. Прийнято резолюцію вислати Папі Іванові Павлові II листа, висловивши в ньому своє несхвалення з злочинного на нього атентату та водночас побажавши Папі якнайшвидшого видужання, з проханням про молитви за висвободження України. У резолюціях рівнож постановлено працювати в напрямку задержання української ідентичности, збереження — української мови, родини, традицій та збільшення опіки над старшими та інвалідами, в зв'язку з цим проголошуючи цей рік „Роком інваліда", як теж постановлено і надалі давати моральну і матеріяльну підтримку Українському Музеєві. Відтак М. Савчак відчитала резолюції поодиноких референтур. Після внесків і запитів цю Конвенцію, яка засвідчила про згуртованість, впорядкованість та розмах ініціятиви союзянок — цієї сильної одиниці української спільноти, закрито, відмовивши спільну молитву, а члени Головної Управи подались на своє перше засідання.

На протязі цих трьох днів, крім уже згаданої виставки українських гербів і рушничків та хустинок М. Стахів, можна ще було оглянути виставку ляльок української народної ноші та історичних персонажів, виготовлені 81-им Відділом СУА з Детройту, Мич., як теж була відкрита крамничка УМ, де можна було набути різьби, картки та інші експонати народного мистецтва, включно з подарунками для Музею, які сюди привезли жертвенні союзянки.

В ДЕТРОЙТІ ВІДБУДЕТЬСЯ ЗУСТРІЧ З М.ПЛАВ'ЮКОМ

Детройт, Мич. — В суботу, 30-го травня, ц.р., о год. 7:30 вечора в залі церкви св. Йосафата при МекКінлі і Раєн ровд у Воррені, відбудеться зустріч громадянства з Миколою Плав'юком, президентом СКВУ, який говоритиме на тему: „Значення і роля СКВУ в сучасному положенні української спільноти в діяспорі". Зустріч організує Метрополітальний Відділ УККА. Вступ за добровільними датками.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ЙОСИФ ЛИТВИН, член УНС Відд. 161, Т-ва св. Василія в Ембрідж, Па., помер 22-го квітня 1981 р. на 85-му р. життя. Нар. 1896 р. у Західній Україні; членом УНС став у 1924 р. Залишив у смутку дружину Анну. Похорон відбувся 25-го квітня на українському католицькому цвинтарі св. Петра і Павла в Ембріджі, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

А. Джула, секр.

МИХАЙЛО САШКО, член УНС Відд. 7 Т-ва Дмитра Капітули в Мс Adoo, помер 6-го березня 1981 р. на 61-му р. життя. Нар. 1919 р. у Мк Аду, Па.; членом УНС став в 1937 р. Залишив у смутку дружину Марію. Похорон відбувся на цвинтарі Hallywood Memorial Park Mausoleum в Ірвінґтоні, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Г. Словік, секр.

АННА ВАНАТ, членка УНС Відд. 65 Т-ва св. Володимира в Елізабет, Н. Дж., померла 13-го квітня 1981 р. на 91-му р. життя. Нар. 1890 р. у Кролик Польський Сяніk; членкою УНС стала 1927 р. Залишила у смутку сина Івана, доньку Гелен, 9 внуків і 11 правнуків. Похорон відбувся 16-го квітня на Fairview Cemeteryy Westfield, N. J.

Вічна Їй Пам'ять!

А.Сміт, секр.

МАРІЯ РОМАН, членка УНС Відд. 276 Т-ва св. Миколая у Ембрідж, Па., померла 20 квітня 1981 р. на 72-му р. життя. Нар. 1909 р. в Західній Україні; членкою УНС стала 1929 р. Залишила у смутку чоловіка Ярослава, синів Володимира і Йосифа, доньку Ольгу, 9 внуків і правнучку. Похорон відбувся 22-го квітня на цвинтарі Economy, Embridge, Pa.

Вічна Їй Пам'ять!

С. Іваницький, секр.

ПЕТРО ТЕРПЛЯК, член УНС Відд. 266 Т-ва ім. Івана Франка в Амстердамі, Н.Й., помер 5-го квітня 1981 р. на 91-му р. життя. Нар. 1891 р. в Розваж, пов. Золочів; членом УНС став в 1923 р. Залишив в смутку дочку Степанію, двох синів Степана і Йосифа та ближчу і дальшу родину в Україні. Похорон відбувся 8 квітня 1981 р. на цвинтарі святого Николая в Амстердамі, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!

В. Варшона, секр.

ФРЕНСИС ПЕТРИК, член УНС Відд. 290 С-ва Неп. Зач. Пр. Діви Марії в Балтимор, помер 30-го березня 1981 р. на 97 р. життя. Нар. 1884 р. в селі Гайворонка, Україна; членом УНС став в 1923 р. Залишив в смутку дві доньки Анну і Марію, синів Мільтона, Василя і Гринька, 12 внуків і 11 правнуків. Похорон відбувся 2-го квітня 1981 р. на цвинтарі Holy Cross в Балтимор, Мер.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Хома, секр.

ТРОФИМ МІНУРКА, член УНС Відд. 437, Т-ва Самопоміч в Рочестер, помер 7 квітня 1981 р. на 58 р. життя. Нар. в Україні; членом УНС став у 1970 р. Залишив у смутку дружину Олену і 4 синів:Стефана, Петра, Мирона і Михайла та двох дочок Анну і Ірину, ближчу і дальшу родину в Україні. Похорон відбувся 10 квітня 1981 р. на міському цвинтар у Рочестері, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Малиновський, секр.

ІВАН БОБЕЛЯК, член УНС Відд. 62 Т-ва „Згода" в W. Phila Pa., помер 23 березня 1981 р. на 85 р. життя. Нар. 1896 р. в Західній Україні; членом УНС став в 1934 р. Залишив у смутку 5 синів, 2 дочок і 14 внуків. Похорон відбувся на цвинтарі St. Peter and Paul Cem. в Spring field, Pa.

Вічна Йому Пам'ять!

Секр. Відд.

ЄВГЕНІЯ ХРАПЛИВА членка УНС Відд. 460 в Лондоні, Онтаріо, померла 9-го квітня 1981 р. на 80 р. життя. Нар. в 1901 р. в селі Угерці пов. Городок, Україна; членкою УНС стала в 1950 р. Залишила у смутку дочку Лесю, зятя Ореста, шваґрів з родинами, сестрінка з родиною. Похорон відбувся 11 квітня 1981 р. на цвинтарі св. Петра в Лондоні, Онт.

Вічна Їй Пам'ять!

Р. Горнич. секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 14-го ЧЕРВНЯ 1981 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори С-ва Пресв. Богородиці 36-ий Відд., о год. 1-ій по пол. у кафетерії школи св. Йосафата при 940 Рідж Ровд у Рочестері. Проситься всіх членок взяти участь у зборах та вирівняти належні вкладки. — Стелла Гошовська, Марія Ковальчук, Параска Деманів.